

Katalikai turi suprasti, kad jų aukos ir pasikventimas del katalikų spaudos sustiprinimo bus malonesnis Dievui ir pačiai Bažnyčiai, ir žmonėms naudingesnis, negu pirkimas bažnytinų indų ir net negu bažnytinės apeigos. Pažinti to nesupras visi katalikai, mes negalime tikėtis sulaukti spaudos kuri atitiktų Katalikų Bažnyčios rimtybei ir pajėgoms. Žmonių vadai, pirmiausia gi kunigai, turi skatinti tai savo didžiausiu uždaviniu.

Vyskupas Killan.

Organas Amerikos Lietuvių
Rymo Katalikų Buvėnų
Juozapo Darbininkų
Sąjungos.

DARBININKAS
— Meta —
UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR
SUBATOMIS.
Metams \$4.50
Užrašyti metams \$5.00
DARBININKAS
566 Broadway, Boston 27, Mass.
Tel. South Boston 620.

Darbas ir koperacija

PALEIDO POLITINIUS KALINIUS.

WASHINGTON. — Prez. Coolidge išleido įsakymą, kuriuo paleidžiama visi karo laikų įkalinti politiniai praskaitėliai. Tokių dar buvo iki šiol apie 30. Prezidentas jų padarė, kai gavo raportą iš komisijos, paskirtos jų kalinių reikalus išnerti.

DARYS KRIZI.

LONDON. — Darbo Partija nutarė neduoti pasitikėjimo anksio dabartiniam Baldwinio kabinetui. Parlamentas susirinko sausio mėnesį. Prie pirmosios progos darbiniai darys kabineto krizę. Darbiniai tikisi gauti liberalų paramą. Darbiniai ir darbuosis, kad liberalai su jais balsuotų. Darbiniai nutarė sutikti sudaryti iš savo partijos valdžią, jei karaliaus jų partiją pakviestų padaryti.

SUSITAIKE.

HAVERHILL, Mass. — Tarp šiandien ir kompanijos įvyko taika. Naujas darbo išlygas išdėlio komisija iš kompanijų ir darbininkų atstovų.

REPUBLIKONŲ SUVAŽIAVIMAS.

WASHINGTON. — Galutinai nutarta, kad republikonų partijos suvažiavimas bus laikomas Cleveland, Ohio, birželio 10 d. Delegatų suvažiavime dalyvaus apie 1,100.

Šis suvažiavimas turės nominuoti respublikonų kandidatus į prezidentus. Tėvėnaisiais kandidatais yra dabartinis prezidentas Calvin Coolidge ir senatorius Hiram Johnson. Spėjama, kad kandidatų bus nominuoti Coolidge. Bet jokia ne atsitiktinė ne Johnson, kuris partijos bosams labai nepatinka.

EXTRA!

NAUJIENA, DOVANOS.

Už savaitės laiko L. D. K. S. Kalendorius 1924 metams bus išsiuntinamas L. D. K. S. kuopoms ir nariai juos gaus dykai.

Kas iš "Darbininko" skaitytojų atnaujins prenumeratą vieniems metams gaus tą kalendorių dykai ir naujai užsirašiusioji taipgi jų gaus dovanoms, jei užsiprenumeruos iki Naujų Metų "Darbininką." Kalendoriaus kaina 25c.

Pramoninės Demokratijos Pagrindai netrukus išeis iš spaudos ir užsisakiusiems bus išsiuntinėta. Tos knygos kaina 75c.

"DARBININKAS," 366 B'way, No. Boston, Mass.

KOOPERATYVĖS ANGLIAKASYKLOS

Naujojo Zelandtoje jau nuo senai veikia keletas nedidelių kooperatyvų kasyklų. Dabar valdžia ir anglakasių unija derisi apie praplėtimą anglių kaskimo kooperatyvų būdu.

Unijos ir valdžios atstovai jau turėjo konferenciją. Kol kas sutarta, kad unija parūpins kvalifikuotus anklakasius, dirbanti ir teiggi rūpinis išgabenimu. O valdžia bus atsakinga, teiks inžinerius, pridės saugumą ir medžiagą. Apie algas ir anglių kainas dar ne nutarta.

UŽSIDARYS.

LAWRENCE, Mass. — Pacific Mills'ų blynainis depaortmentas, samdęs 1,500 darbininkų užsidarys gruodžio 22 ir bus uždarytas iki sausio 7.

BRANGIAI KAINAVO.

BERLINAS. — Ludwig Quessel socialistų žurnalistas sako, kad pasyvis priešinimasis prieš francūzų Ruhr krašte Vokietijos žmonėms kainavo du penktadalius šalies pajamų 1923 metais ir atstovius kartus daugiau, negu Vokietija būtų išmokėjusi per tą laiką kontroliuojantis. Camnes nustatytomis sąlygomis.

Jis sako, kad valstybės išlaidos šiemet siekė 18,000,000,000 aukso markų, kurių tik trečdalis nuėjo paprastiesiems valdžios reikalingumams, o du trečdaliai buvo suamudoti pasyviniam priešinimuisi Ruhr krašte.

Quessel sako, kad šelpimas Ruhr darbininkų, kurie neteko darbo iš priešasties francūzų okupacijos, kainavo tris sykius daugiau, negu kad būtų kainavusi kontribucija prekiomis.

Vokietijos fabrikantai linkę tarpais tai prie angly, tai tarpais prie francūzų, žiūrėti aplinkinių ir kur jie tuo laiku nuėjo daugiau pelno. Laikė pasyvio priešinimosi jie stėjo prieš francūzus, nes jie tada gaudavo iš valdžios subsidijas ir jiems priešinimasis apsimokėjo. Bet jie ir tada gyvė Francūzijos fabrikantus, kurie esą gerai žinoję, o kokie tik Francūzijos politikierius, kurie tik nori sumalkinti Vokietiją.

Dabar tie patys fabrikantai vienas už kito skubina siųsti taikinti su francūzais.

KETURI VAIKAI SUDEGĖ.

LOOHOOPTRE, Ind. — Keturi vaikai iš šeimos Wm. Fuhrman vaikų sudegė, gaisru suaukštinus jų namą. Tėvas irgi labai apdegė, bandydamas išgelbėti vaikus.

Klaipėdos Klausimas Rišomas.

KLAIPĖDOS KLAUSIMAS DOVANA UNIVERSITETUI.

PARYŽIUS. — Kai Tautų Lygos Taryboje iškilo lenkų teisių klausimas Klaipėdoje, tai apsirėškė visų pusų taikingas nustatymas.

Politinės sunkybės, kilusias Lietuvai kontroliuojant šią teritoriją, grynai buvo užinteresuotos Lietuva ir Lenkija kaip komercijos išėjimu. Nėmuu per Klaipėdą į jūrą.

Ambasadorių Taryba šių metų pradžioje pavedė Klaipėdą Lietuvai su šlyga, kad vėliau bus susitarta dėl lenkų transportacijos teisių, bet spalio mėnesį ambasadoriai pavedė lenkų teisių Klaipėdą klausimą Tautų Lygos išsprendimui, remiantis skėriu XI Lygos konstitucijos.

Su šios dienos (gruodžio 15) diskusijomis tame klausime "Crugvajaus narys Blanco išduos Taryboje raportą sekančią savaitę.

Galvanaukas, Lietuvos premieras pasakė, kad Lietuva stengsis risti klausimą taikinguo dviasioje.

SUSALO TRYS.

CLOVIS, N. M. — Du vaikai ir vienas negras žuvo laike didelių pastymų. Dar du žmonės yra prapuoę ir jų likimas nežinomas.

ALUDĖS I BIEDNUOMENĖS VIRTUVES.

BERLINAS. — Nekuriuos Berlio didžiosios aludės ir kabininės restauracijos bus paimtos valdžios ir paverstos biednuomenės maitinimo virtuvėmis.

Nekurios šokių salės dar pasijiks, bet visi tie, kurie jose šoks, turės užsimokėti po 1 aukso markę takų už vieną vakarą. Surinktieji takais pinigai bus panaudoti labdarystei. Tuo būdu tikimasi surinkti tiek pinigų, kad jų išteks išmaltimui kasdien 35,000 žmonių.

RAGINA PRIE TAIKOS.

DUBLIN. — Airijos primatas kardinalas Logne išleido atsisaukimą į Airijos valdžią ir politikus kalinčius. Kardinalas kviečia prie taikos ir sako, kad iki Kalėdų ta taika turėtų įvykti. Airijos valdžios prašo paleisti savo politinius priešinius iš kalėjimų, o kalinčius prašo mesti bado streiką. Tačiau valdžią iš to atsisaukimo dar nesimato. Po dviejų dienų po atsisaukimo paskelbimo į kalėjimą nuo bado streiko mirė Dennis Barry. Jis išstotavo 24 dienas.

KOMPANIJA PRIE VALDŽIA.

CHARLESTOWN, W. Va. — White Oak Co. laimėjo bylą, kurią uždėdė prieš valdžią. Tą valdžia buvo rekvizavus laivynui angli. Kompanija pareiškė rinkos kainą už auksą. Teismas priteisė užmokėti kompanijai \$399,054. Byla laimėta distrikto teismo. Distrikto advokatas perkėlė bylą apelsosm teismui.

Spalio pabigoje š. m. Suvalstijų paštas depozitų turėjo \$142,007.209.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

BAŽNYČIOS ISNIEKINIMAS

Š. m. spalio mėn. 28 dieną įvyko nepaprastas negirdėtas atsitikimas. Mat tą dieną Punksko buvo 33. Simona ir Jude atliadai. Buvo graži saulėta diena, ir į atliadus iš apilinkės susirinko keletas filistančių žmonių. Tik prasidėjus pamokslui užtraukė į Punkską daugiau pasienio poliejios. Poliejios sutarė, ir pasijungė, tūne apstojo visus šventoriaus vartus ir nelaukančius pamokslų, daugiausia jaunus vyrus, pradėjo suimti. Dar žmonės iš bažnyčios buvo neišėję, o ties "pastarunku" iš visų pusių apsupti buvo apie 100 suimtų vyrų. Kaip tik žmonės metėsi išti po pamokslą, ginkluoti kareiviai būriai sustojo prie vartų ir žmonių neleidė, reikalauti kareivyno paso. Neturintį paso kiekvieną ar tai vyrą ar moterį areštavo ir varė į bendrą areštuiotųjų kuopą. Kilo didelis triukšmas, ginkluoti kareiviai reikauja, vaiko, bėglio, su atstatytais šaukiais. Kareiviai drisė list pro kareivinės gavo kumščius, krūtinę, žmonės, ypatingai moterys išsigandė bėgioja, aiškuoja; atsikėlė ties stovineis vėliavomis pasidaro taipogi netvarka, kareiviai vyrų, moterų ir merginų būrius suimdinėjo ir varė posterunko link.

Prasidėjo mišparai, nervingam įtempime tarp dūsavimų sukalbėta ražanėms ir afliktu procesija. Procesijos laika nešant švenčiausiąjį ginkluotą kareivis su kopure ir su šautuvu pasistojęs ant medžių kyšo iš po šventoriaus mūra taigytum pasistojėdumais iš visos procesijos. Po mišparų vėl tas pats gaudymas, tas pats pasų reikalavimas, tas pats žmonių varinėjimas, kaip ir po pamokslų. Savarė didele suimtinia merginų, moterų, vyrų, jaunų ir suaugusių. Kiekvieną neturintį paso teipia į bendrą kuopą ir joks pasistojimas negelbsti. Bet to dar ne užteko. Ginkluoti kareiviai su šautuvais įsiveržė į bažnyčią, zokristiją, suvarė beshnel-džiančias ten moteris, apžiūrėjo ir iškreto klausykdas, net anbonijų. Sena bažnyčios tarvaitė Rožė Muzikaitaitė šlavė zokristiją. Ginkluotas poliejios ten įsiveržė reikalavo jos išleiti. Jį rodykluma ir gylavus sterbloje mesiskubino tai daryti, tuomet ji išstūmė zokristijos, ir kūrį ji pasileidė pora kūrį smurkiai kumščiu žavė į pečius ir taip buvo išvartta iš zokristijos.

Si laukinė pasų teškinimo orgija tęsėsi ligi vėlyho vakaro. Šaltiniai paildijo ir daugelį neturėjusių pasų išgelbėjo. Vėlyho sutenus prasidėjo kratos ir žmonių išskojimui būtuose. Kratos ir žvėrai, iškoty dolerių joso yra 50,000.

Prasidėjo mišparai, nervingam įtempime tarp dūsavimų sukalbėta ražanėms ir afliktu procesija. Procesijos laika nešant švenčiausiąjį ginkluotą kareivis su kopure ir su šautuvu pasistojęs ant medžių kyšo iš po šventoriaus mūra taigytum pasistojėdumais iš visos procesijos. Po mišparų vėl tas pats gaudymas, tas pats pasų reikalavimas, tas pats žmonių varinėjimas, kaip ir po pamokslų. Savarė didele suimtinia merginų, moterų, vyrų, jaunų ir suaugusių. Kiekvieną neturintį paso teipia į bendrą kuopą ir joks pasistojimas negelbsti. Bet to dar ne užteko. Ginkluoti kareiviai su šautuvais įsiveržė į bažnyčią, zokristiją, suvarė beshnel-džiančias ten moteris, apžiūrėjo ir iškreto klausykdas, net anbonijų. Sena bažnyčios tarvaitė Rožė Muzikaitaitė šlavė zokristiją. Ginkluotas poliejios ten įsiveržė reikalavo jos išleiti. Jį rodykluma ir gylavus sterbloje mesiskubino tai daryti, tuomet ji išstūmė zokristijos, ir kūrį ji pasileidė pora kūrį smurkiai kumščiu žavė į pečius ir taip buvo išvartta iš zokristijos.

VISISKAS SAULĖS UŽTEMIMAS.

Princetono universiteto astronomijos profesorius Henry Norris Russell paskelbė, kad visiškas saulės užtemimas įvyks sausio 24 d. 1925. Reikšmės taika iki to saulės užtemimo 13 mėnesių. Tas užtemimas bus toks kad diena virstų naktį. Tesis ta tamsa nuo 9 iki 11 valandos.

Didžiausioje tamsoje bus še miestai: Buffalo, Ithaca, Paugkeepsie ir New Haven. Milžiniškas New Yorko miestas teipgi bus tamsoje.

KOMPANIJA PRIE VALDŽIA.

CHARLESTOWN, W. Va. — White Oak Co. laimėjo bylą, kurią uždėdė prieš valdžią. Tą valdžia buvo rekvizavus laivynui angli. Kompanija pareiškė rinkos kainą už auksą. Teismas priteisė užmokėti kompanijai \$399,054. Byla laimėta distrikto teismo. Distrikto advokatas perkėlė bylą apelsosm teismui.

Spalio pabigoje š. m. Suvalstijų paštas depozitų turėjo \$142,007.209.

Iš 5,063,953 suaukštinuotų Amerikos kareivų Didžiojo Karo metu 18 nuoš. kreipėsi į Vėteranų Rūmą pagalbos prašydami dėl ligos arba sužeidimų.

L. D. K. S. CONNECTICUT APSKR. MARŠRUTAS

Grudžio 20 d. Nashua, N. H. — L. D. K. S. kuopai.
Grudžio 22 d. Lewiston, Me. — L. D. K. S. kuopai.
Grudžio 23 d. Rumford, Me. — L. D. K. S. kuopai.

Moksleivis P. Daužvardis kalbės;

Grudžio 8 d. Patersono.
Grudžio 9 d. Brooklyn, A. val. po pietų 12 kuopoje o 8 val. vak. 10 kuopoje; New York City tuojais po mišių.

TINKAMIAUSIOS KALĖDINĖS DOVANOS

Kalėdos jau čia pat. Tai dovanojimo ir gavimo laikas. Siemet savo parūp. vaikus, gimines, draugus ir draugas apdovanok grynai LIETUVIŠKOMIS dovanomis, tik ką gautomis iš Lietuvos. Stai jos:

Puikūs lietuviški raštu megsti vyrams kulkaryčiai (neckties) — \$1.50 iki \$2.50.
Puikiai išsiuvinėti moteriški rankiniai maišeliai (hand bags) — \$5.00.
Gražūs šilkai megsti užlangelai (covers) — \$12.25 iki \$28.00.
Gražūs karbatkuotos servetos, staltiesės ir šaltai (table covers & scarfs) — \$11.50 iki \$25.00.

Pertraukiančiai išsiuvinėtos makštys nosinėms ir šukoms (cases) — \$1.50 iki \$2.00.
Gintaro karoliukai įvairaus dydžio — \$3.00 iki \$25.00.
Daug parinktų gintaro karolių su speciale kaina — \$2.35.

Visos pužymėtos dovanos atvežtos iš Lietuvos. Visos (išskyrus karoliukus) megstos bei išsiuvinėtos lietuvių rankomis. Dovana iš šio surašo kiekvienam lietuviui bus brangesnė ir malonesnė negu dovana Amerikoje diėta. Padaryk sąsiuikni siurpizą suteikdamas dovana iš LIETUVOS daryti LIETUVIŠKOMIS rankomis.

Skubinkite, kol jų dar turime, kviečiame atsilaukinti ir pažinti.

DOVANOS

L. Prekybos B-vė vietoj kalendorių savo kostumeriams siemet dalyvų knygas. Visi vietiniai ir aplinkinių mišų kostumeriai prašomi atsilaukinti, gauti kalėdines dovanas ir pasiskirti gintarinių ir lietuvių rankų darbų gaktų dovanoms savo draugams, draugėms ir prieteliams.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ

414 Broadway, So. Boston, Mass.

(THE WORKER)

Published every TUESDAY, THURSDAY and SATURDAY

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 12, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly \$4.50
 Boston and suburbs \$5.50
 Foreign countries yearly \$5.50

Nepasiduokim apsilaidimo srovei

BENDRAS ŪPAS.

Tankiai važinėjant po lietuvių kolonijas tenka mums artimai susidurti su tuo bendru visai mūsų visuomenės ūpu, kuris dabar migdo patriotinius ir šventosios jausmus, tarpina jų organizacijas, atima energiją ir norinties dar veikti, brūdėti.

Apie tai ir apsilaidimo ūpas apima mūsų liaudį. Šito apsilaidimo pamatą glėdi nuovargis ir apsilaidimas. Labai nedaug inteligentinių paeigų teturėdama, mūsų išeivija pasirodė neįtvėriminga: gana voliai ji pasidarbavo keletą metų ir... pavargo. Iškirė liaudžiai prakalbos, aukų rinkimas ir visokie seimai. Iki šios dalykai nekėlė žmonių nei įdomumo, nei entuziazmo. Kai prieš 2-3 metus ji prakalbas susirinkdavo po 300-400 klausytojų, tai šiandien jų ateina paprastai 30-60, rečiau 100 ar 150. Ir tie ateina prisilėgtu ūpu, susimastę apie bankrutuojančių bendrovių akcijas ar net apie Lietuvos pražūtį. Iš šitokių publikos negali laukti aukų, pasišventimo ar visuomeninio darbo.

Jei prakalbų klausytojai susimastė beveik dešimtį kartų, tai jų aukos dar labiau sumenkėjo. Ir ne vien tik aukos eina menkyn, bet ir diduma organizacijų pradeda tirpti, ir laikraščius mažai kas teskaito. Pirmoje eilėje nukenčia idealinės organizacijos, kaip vyčiai, L. D. K. Sąjunga ir kitų srovių panašios organizacijos. Skursta ir visokios pašalpinės draugijos, kurių jau negali pripildyti labai reti ateiviai. Geriau sekasi tik praktinėms centralinėms organizacijoms, kaip L. R.-K. Susivienijimas ir Moterų Sąjunga. Bet jeigu ištatūjimo ir apsilaidimo srovė nebus nors dalinai sulaukita, tai ir šioms praktinių tikslų organizacijoms užeis sunkesnės dienos.

L. D. K. S. NESISEKA.

Dėl tų pačių priežasčių nesiseka ir mūsų organizacijai kooperacijos darbas. Jei darbininkui prisiminti apie L. D. K. S. šėrus, tai jis prisimins bemirštančias ar jau mirusias bendroves. Labai nedaug tenka sutikti žmonių, kooperacijos principus išmanančių, o dar sunkiau rasti tokių, kurie jos praktikoje nusimano.

Mūsų organizacija turi virš 1100 narių. Tarp jų yra ir šviesesnių žmonių. Jei kiekvienas narys būtų panoręs kooperacijai remti ne žodžiu, bet darbu, tai būtų nusipirkęs nors vieną L. D. K. S. šėrą už \$5. Būtų susidarę apie \$6,000, kurių būtų užtekę begamiams reikalams sutvarkyti, bent \$4,000 būtinamams atmokėti. Nereikėtų gal kalbėti ir apie namų pardavimą. Šiais mūsų kooperacijos reikalais išspauzdinta "Darbininke" ilga virtinė rimtų straipsnių, pasakyta apie 80 karštų prakalbų. Ir kokie gi rezultatai? Vos dešimta narių dalis nusipirko po šėrą ar kelis. Kiti gi vis tebelaukia. Sako, rytoj pažiūrėsime. Taip, rytoj pažiūrėsime, užporyt pasirūšys, o paskiau gal ir minkštą lovę ir... užmigsit. Žinoma, prisiminsite praeities klaidas, nepasisekimus, bet ne tam kad šiandien jas pataisius, o tik dėl to, kad nereikėtų dabar penkinės dnoti. Ir taip matome, kaip bendras nerangumas saldžiai migdo ir mūsų organizacijos narius. Jei SUBJUNGTOMS PAIEGOMS šitai visuomeniniam letargui DARBAUSI nepasisekimais, tai nieko gero nebus. Apsilaidimo srovė nuėmė ir šviesesnę liaudies dalį ir mums išėjo jūras, kur mūsų žmonės ir šimtinių nesigali praleisti, kad sau nelaimę nusipirktum.

RĖKIA NEPASIDUOTI.

Kad apsilaidimo bei nuovargio srovė užgautų tik vien mūsų organizaciją, tai būtų tik pusė bėdos. Bet ši pražūtinga srovė neša visą mūsų išeiviją. Tad visiems tenka bendrai pagalvoti apie būsimąjį apsigimimo darbą. Visų pirma turėtų suburti mūsų inteligentiją, kuri šiandien menkiau organizuota negu pati liaudis. Lengviau būtų prieš išnykimą atsilaikyti, jeigu bent žymiai didumą mūsų inteligentijų būtų prie bendro darbo tauriau prisirišusi. Liaudis mato neorganizuotus ir visai nedisziplinuotus inteligentus ir seka jų pėdomis. Mūsų Federacijai labiausia gal tikėtų jungti inteligentines paieigas, bet kaiku ir nuo jos šalinasi. Kunigų Vienybė bandė sujungti bendrą darbą visą mūsų dvasiškiją. Ir gi nepasisekė. Išrodo, kad sąmoningai pasiduodam dizorganizacijos dvasiai, kuri veda mus tikrąsiai pražūtin.

Reikia mūsų inteligentijai tauriau susijungti. Reikia jai kolektyvą autoritą, kuris mums rodytų kelią. Sujungtos mūsų paieigos nebus dar būtinai sustingimo dvasija. Dvasinės kooperacijos darbą turėtų būti vykdomas sujungtomis visų paiegomis. Sujungta šviesuomenės valia ir vėl iškeltų ankstyvą skaidrų tautos žiburius ir visiems šviestų laimingesni kelią.

KAIP ĮKURTI IR VESTI KOOPERATYVŲ KRAUTUVĘ PAGAL ROČDELIO PLENŲ

Pagal Amerikos Kooperatyvės Lygos leidinio priėmę UOSIS.

Kiek Gali Būti Šėrų Kapitalo?

Čia liūtos negalima nustatyti. Kuo daugiau narių ir kapitalo — tuo geriau. Šėrų kaina visada esti vienoda ir ta pati. Ji negali niekuomet kilti. Negalima prileisti spekuliacijos kooperacijos šėrais.

Pinigių Atsiėmimas.

Kooperacija — tai liūtos žmonijos susidraugavimas. Tai gi ir savo šėrus, abelrai imant, atsiėmti galima. Tačiau čia reikalinga gera tvarka. Kartais pablogės valios žmonės, kad krautuvės bankrutuoja ir tuo daugelį nesuapirktųjų narių paragina reikalauti atgal savo pinigų. Jeigu tu reikalavimų būtų ant syk daug — krautuvė galėtų labai nukentėti. Dėlto paprastai nustatoma tokia tvarka šėrų atsiėmimo:

- 1) Valdyba šėro išmokėjimo laiką gali nutęsti nuo 6 mėn. — iki 1 metų — nuo laiko pranešimo gavimo.
- 2) Valdyba leidžia šėrą pervedti kitam asmeniui — su Valdyba pirma susitariant. Kartais Valdyba atperka iš nario šėrą iš draugijos gryo pelno.
- 3) Kai kur (pav. Anglijoje) įveda dvejopus šėrus: vieną esti nuolatinių, jį atsiėmti negalima, tik galima kitam pervedti, gi kiti esti atsiėmiamieji. Už tuos pinigus galima atsiėmti iš draugijos.

Nuosimčiai Už Šėrus.

Iš pat pradžių, draugiją steigiant, reikia nutarinti, kiek nuosimčių bus mokama už šėrų kapitalą — tų šėrų savininkams. Nors ir geriausiai biznis sektis, si, tik nultų nuosimčių nereikia kelti. Nuosimčiai už šėrus negali būti didesni, kaip tuo laiku ir tuje vietoje skaitomi legaliais (Pav. 5 nuos.). Kai kurios draugijos nemoka nuosimčių už kapitalą, mažesni negu \$10.00. Kai kurios jokių nuosimčių už šėrus nemoka.

Narių Skaičius — Neapribotas.

Kooperacijai visada rūpi didinti savo narių skaičių. Jos durs kiekvienam atiduros. Jos neturi panašumo į trustus ir monopolius, kurie peleną tūkalo pagriebti ir rankas neleidžia saujaus žmonių. Kooperacija visus vienią, visiems tarnauja ir visiemis padeda patiems aprūpinti savo reikalus. Tai gi kooperacijai kuo daugiau narių — tuo geriau. Tuo didesnis bus biznis, didesnė apyvarta. Jos nariais gali būti visi žmonės be skirtumo tikėjimo, rasės, lyties, ar luomo.

Balsas.

Visų balsas kooperacijoje yra lygus, nežiūrint kiek kas turės pinigų. Kooperacija žmogaus vertę stato visada augščiau už pinigų vertę; ji nepripažįsta privilegijų, ji tiki ir demokratiją, pagrindinę visų žmonių lygybę ir visų lygias teises.

Įkorporavimas.

Iš savo valstijos sekretoriaus draugijos turi pareikalauti kooperatyvų draugijų įstatymų kopijos. Jeigu valstija neturi tam tikrų įstatymų apie kooperatyvų draugijas, tuomet reikia pareikalauti korporacijų įstatymų. Ar šio kiamie ar tokiamie atvejuje draugijos patartina įsikorporuoti pagal savo valstijos įstatymus, nors jie ir būtų dar blogi. Įkorporavimas apsaugoja narius nuo perdidelės atsakomybės. Kur įstatymai reikalauja, kad už kiekvieną šėrą būtų prigulėti vienas balsas — ten galima natarai, kad visi nariai turėtų tik po vieną šėrą. Tačiau tas šėras turi būti nustatytas pakankamo didumo, kad iš šėrų galėtų susidaryti tinkamas kapitalas.

Kur įstatymai reikalauja, kad pelnas būtų dalinamas ne pagal pirkimo, bet už šėrus — ten laikinai — kol valstijos įstatymai nebus pataisyti — galima būtų įvesti pardavinėjimą be pelno, pridėdant tik reikalingą nuosimčių padengti išlaidoms ir dar šiek tiek rezervų fondui.

Pastaraisiais laikais valstijos sukurto įvesti geresnius, kooperacijai palankesnius įstatymus. Yra višties, kad artinoje ateityje visų valstijų įstatymai bus kooperacijai palankūs.

Įkorporacijos reikalu patartina steigėjams kreiptis į patikimą advokatą.

Taip pat naudinga bus gauti pavyzdingos konstitucijos kopiją — anglų kalboje iš "Cooperative League of America 107 W. 12th St., New York City." lietuvių kalboje — iš L. D. K. S. 366 W. Broadway, St. Boston, Mass.

Kaip gi apskaičiuoti biznio vedimo iškaščiai? Tie iškaščiai esti įvairūs: jie priklauso nuo vieto, iš kurio biznis vedamas. Juo labiau biznis auga, juo išlaidos turi būti mažesnės (imant proporcionaliai).

Tačiau vėl krautuvė su \$8,000 mėnesinės apyvartos.

Visų išlaidų bus tarp 10 nuoš. ir 13 nuoš. Jos pasiskirstys šiaip:

Algų nuo 5 nuoš. iki 6 nuoš., arba \$400 iki \$480.
 Nuoma už vietą nuo 2 nuoš. iki 3 nuoš., arba \$160 iki \$240.

Kitokios išlaidos: šiluma, šviesa, telefonas, popiera, nuosimčiai, takasai, apdrauda, pataisymai, nuodžiūvimas-nutekėjimas-nubirėjimas — viso 3 nuoš. iki 4 nuoš., arba \$240 iki \$320.

Iš viso \$10 nuoš. iki 13 nuoš., arba \$800 iki \$1,040.

Jeigu krautuvė apsiima pristatyti pirkėjams prekes į namus, tai išlaidos dar padidės nuo 2 nuoš. iki 4 nuoš., skaitant nuo apyvartos.

Kiekvienas krautuvės darbininkas vidutiniškai imant turį parduoti mažiausią už \$55.00 per dieną, arba už \$1,500 per mėnesį, \$18,000 per metus. 1918-tais metais mažosė grosemėsė vienam pardavėjui vidutiniškai atsiėjo \$15,800 parduotų prekių. Taloje krautuvės buvo užkorduoti, kad vienam pardavėjui atsiėjo parduoti už \$43,000 per metus. Korporacijų krautuvėse atsiėjo \$30,000 vienam darbininkui. Tai gi draugija, darantį biznio \$8,000 per mėnesį, jokiū būdu negali turėti daugiau, kaip penkis darbininkus (pagėdaujama mažiau darbininkų). Mažiau darbininkų reikės, jeigu tvarkiai bus užsakomos prekės, jeigu tos prekės tinkamai bus sutvarkytos ir išstatytos, jeigu darbininkai bus gerai pri-tyrę, jeigu vengs bereikalingų pasipilejimų ir t. t.

Kaip Sukelti Kapitalą?

Kapitalo sukurti paprastai sudaro draugijos steigimai, dėdami sulig savo liūtos valios ir visų sutarimų. Paskui naudinga yra Narystės Komisijos nariams pereiti per namus, aiškinant kooperacijos reikala ir nauda ir prašant narius. Bet reikia čia nepamiršti, kad ne tik kapitalas yra reikalingas, bet dar labiau reikalingas užtikrinimas, kad įstojančiai nariai ins prekes tik iš savo krautuvės. Čia yra visų pirma vartotojų susivienijimas, ne kapitalistų. Kas inveda pinigų tik dėl gero pelno, ir nemano bendrai vartoti — iš savo krautuvės pirkti — tasai dar ne kooperatorius, bet širdyje kapitalistas. Vartotojai vienijasi tam, kad kapitalizmą nugalėti. Tai jie gali atsiekti tik visi išvien bendrai pirkdami.

Šėrų Kaina.

Kooperatyvių krautuvų šėrų didumas esti nevienodas: nuo \$10.00 ir net iki \$200.00. Neverta daryti mažesnių šėrų kaip po \$10.00. Pusė užsirašomų pinigų kiekvienas turi įmokėti įstodamas. Kita pusė gali įmokėti dalimis. Taip pat jie gali baigti mokėti savo šėrus iš gaunamų kas trys mėnesiai dividendų, priauginti sau heperkant krautuvėje prekes. Paprastai tie dividendai ir neti išmokami tiems, kurie dar nepilnai įmokėjo savo šėrus patol, pakol jų šėrai nebus pripildyti. Nesumokėjusieji pilnai savo šėrų negauna nei nuosimčių už šėrus; kai-kur net ir balsavimoose nedalyvauja.

Kiek Reikia Kapitalo?

Šiuotas narių, dėdami po \$25.00, sudės \$2,500.00. Tai mažiausia suma, su kuria iš bėdos galima būtų biznį pradėti. Tačiau bus daug geriau, jeigu draugija pradės su 200 narių, iš kurių kiekvienas paims šėrą už \$50.00. Tokiu būdu susidarys kapitalas \$10,000.00. Su tiek kapitalo galima uždėti jau gana gerą krautuvę, kur būtų visų reikalingiausių prekių ir be to dar dalį galima būtų iš pat pradžių atskirti ir atsargą. Tą atsargą reikės būtinai paskui didinti, paskeliant jį gryo pelno dalį.

Organizavimo išlaidoms, literatūrai, susirinkimams ir t. t., kiekvienas įstodamas turi įmokėti įsto-juo mokesnį. Tasai mokesnis esti nelygus: nuo 50c iki \$3.00. Didžiūna draugijų ima \$1.00.

Tasai įstojimo mokesnis yra būtinai reikalingas, nes kitaip reikėtų imti iš šėrų kapitalo, dar nepradėjus biznio, kas būtų labai nesveika.

Jeigu pakankamai kapitalo negalima pradžioje suorganizuoti, tai geriau reikia atidėti krautuvės atidarymą: negu atidaryti ją su visai mažu kapitalu. Bus mažesnė bėda jeigu dėl stokos kapitalo visai neįsilaus krautuvė, negu ji paskui dėl tos stokos kapitalo turėtų žūti.

Paskolos Kapitalas

Daugiau kapitalo apyvartai susidaro iš dividendų tų narių, kurie tų dividendų nereikalauja atsiimti, o laupo juos prie savo šėrų. Jie tuos priaugintus dividendus skolina draugijai, kuri už juos moka le- galį nuosimtį. Kai-kurios draugijos iš to padaro pradžią savo bankui.

Draugija gali skolintis iš narių savo apyvartai ir didesniems sumoms, mokėdama už tas paskolas legalią nuosimtį. Bet tai daryti nelabai patartina. Draugijai daug geriau verstis šėrų kapitalu ir narių dividendais, krautuvėje taupomais.

Kiek Šėrų Gali Pirkti Vienas Žmogus?

Didesnis draugijos dažniausiai nustato šėrą \$1,000.00. (Paskolos galėtų būti imamos ir didesnės). Lietuvių ribų nustato paprastai tarp \$200.00 ir \$500.00. Kai-kurios lietuvių draugijos turi patirtį, kad geriausia esti nustatyti šėrus nariams

vienodus šėrus: po \$25.00, arba po \$50.00. Niekas negali turėti nei daugiau, nei mažiau. Šėrus gali sumokėti ir dalimis.

Švietimo Komitetas.

Švietimo Komiteto uždaviniai yra labai dideli. Tą komitetą turi išrinkti visatins narių susirinkimas. Kooperacijos pasisekimas daugiausią priklauso nuo narių susipratimo ir išlikimybės savo krautuvė. Ir vieną, ir kitą nariai gali įgyti tik švietimo keliu eidami.

Švietimo komitetui geriausia bus pasiskirstyti į atskiras komisijas sulig atskirų uždavinių. Ir taip:

Narystės komisija turi rūpintis pritraukti naujų narių, gi senuosius palaikyti ir anklėti.

Programų ir pasiūlymų komisija turi rūpintis kooperacijos vakareliais, prakalbonis, koncertais, išvažiavimais ir t. t. Toji pati komisija turi rūpintis sąrengimu kooperacijos kursų nariams ir krautuvės darbininkams.

Į kooperacijos vakarelius su tinkamais programais reikia kreipti daug dėmesį. Jie netik kooperatyvę šviesą skleidžia, bet taip pat gaivina narių turpe didesni draugiškumą, supažindina juos vienus su kitais ir arčiau suartina. Kooperatoriai turi jautis kaip vienos šeimos nariai. Tik tuomet galės būti geresnis draugijos pasisekimas.

Jaunųjų Komisija stengsis užinteresuoti kooperacija vaikus ir priaugmų jaunimą. Jiems reikėtų surengti tam tyčia pritaikytų paskaitų, vakarėlių, daryti išvažiavimų ir tokiu būdu iš mažens skiepyti jiems kooperacijos idėją. Užinteresuoti tikimamai jaunimo, kooperacija negali turėti ateities.

Knygyno ir literatūros Komisija išrašys specialius užrašus ir laikraščius, (pav. "Talka", "Darbininkas", "Co-operation", "Home Cooperator" ir k.), taip pat knygy ir brošiūrų. Toji komisija uždės ir ves kooperatyvę skaityklą. Komisija ypatingai rūpinsis tuo, kad draugija palaikytų nuolatinius ryšius su kooperacijos centrais — savo valstijos, savo krašto ir viso pasaulio (Tarptautinio Kooperatorių Susivienijimo).

Kontrolės Komitetas.

Kontrolės Komitetą turi rinkti visi nariai visatiname susirinkime. To komiteto pareigos yra: apskaičiuoti bent kas pusę metų (geriausia — kas trys mėnesiai) draugijos inventorių, t. y. visą turą, prekes, skolas ir t. t.; padėti peržiūrėti knygas, patikrinti visus čekius (slipsukus) ir bilas, patvirtinti kainų atmainas, ir peržiūrėti krautuvės vedėjo rekordus, (iš kurių turi būti visada aišku, kiek ir kokių prekių užsakyta, kiek prekių gauta, kiek prekių sugadinta ar sunaikinta, už kiek iš viso parduota, kiek yra prekių ant rankų, ir kitus dalykus). Kontrolės Komitetas nieko neturi daryti spėliodamas, ir savo laiku visada turi pažymėti nuostolius ir nedatektlius. Komitetas turi kas savaitę sudaryti visų informacijų subrauką ir patiekti Tarybai apvarstyti. Įvedus tinkamą sistemą krautuvės rekordų ir apyskaitų, — kaip tai nurodo Amerikos Kooperatyvės Sąjunga — krautuvės vedėjas turi pažvesti pusę kalendros kasdien išpildyti rekordus, jeigu šios Komitetas turi kas dvi savaiti pašvesti po porą valandų patikrinimui krautuvės vedėjo rekordų. Tokiu būdu prie tos sistemos įvyksta tai, kad daugelis draugijos narių gauna progos patirti ir išmokti, kaip vedamas kooperacijos biznis, nes juk Tarybos ir Kontrolės Komisijos narių didžiūna kas met mainosi. Tas dalykas turi begalinės svarbos. Darbo žmonės mokinais ir pratinasi išpaalngvai visus žiznius imti į savo rankas.

(Bus daugiau)

LABIAUSIA SKAITOMA KNYGA.

Kuri knyga yra labiausia žmonių prasiplatinusi, kuri labiausia žmonių skaitoma? Gal retas težiū. Toji knyga yra tai Šventraštis. Bilijonai Šventraščio kopijų yra pasiskleista po pasaulį. Ši siaip knyga yra taip, kad jei ji gerokai praplinta, tai jau riūka užsidarė. Gi Šventraščiai rinka tarp apšviestų tautų visada atdara.

Kai buvo Švasta spauda, tai pirminis veiklas atspausdas buvo Šventraštis. Tas buvo atlikta 1454 m. Mainz miesto, Vokietijoje. Per sekantius 50 metų išėjo iš spaudos 124 Šventraščio laidos.

Šventraštis yra išverstas į 770 kalbų.

Praėjusiais 1923 metais lietuvių kalboje pasirodė klasikas, populiariskas Naujojo Testamento vyskupo Skvere-ko vertimas. Kad jis pasisklistų tarp lietuvių taip, kaip yra pasisklides tarp kitų civilizacijų tautų.

DIDŽIŲIŲ ŽVEJOJIMAS.

Prieš žibalo atgimimą didžiųjų žvejojimas buvo svarbi pramonė. Tačiau toji pramonė ir išliol dar neisuko. Seniau didžiųjų žvejojai plaukdavo žvejojai valtys ir pamatė didžiųjų meddavo ir ją kebenčius. Tai buvo pavojingas užsiėmimas. Dabar didžiųjų nusagajama. Seniau didelės didžiūvės dailės nuovaido niekis, tik varvalis buvo sumuodėjamas. Dabar niekas neuimsiškvoja. Dabar kiau- jos tik žvegiškas tenatėna niekis, o kadangi didžiūvė ne- žvegią, tai jos niekas neuima niekais. Iš geros di- džiūvės padaroma apie 250 statinių varvalis. Prieš namų- kūrį S. V. didžiūvės kardo se, buvo nuo 20 iki 90c. O dabar kaina, svyrnuojanti tarp \$5 ir \$30. Didžiūvės šiais lai- kais didžiūvė buvo pagamta Australijos pakrantė, ji sėvė- mą, kad geriausia esti nustatyti šėrus nariams 926

LAIKAS PAGALVOTI APIE KALEDU DOVANAS

Verčiau nieko negauti nuo savo artimųjų, negu gauti nereikalingą niekniekį

Kokia dovana yra tinkamiausia? Ta, kuri ilgai tvertų, būtų naudinga ir dažnai vartojama.

Vargu bau rastum tinkamesnį daiktą Kalėdų Dovanoms kaip užprenumeravimas metams "DARBININKO"

Sitoji Dovana yra naudinga ir tris sykius savaitėje primins tavo draugui apie tave.

Todel rinkdamas Draugams bei Draugams KALĖDINĘ DOVANĄ turėk omenyje "DARBININKO" užprenumeravimą.

Zmogus tampa žmogumi ne tuo, ką jis valgo ir kuo rėdos, bet tuo, ką skaito; tas ką, ką jis valgo, greit pamirštama, o tas, ką jis skaito, nustato jo mintis, jo mintys kontroliuoja jo veikimus, gi vėliau parodo kuo žmogus yra ir kuo jis. DON-KIŠOTO skaitytojai turbūt atsimena, kad Sancio Panza vieną sykį pasakė:

"KIEKVIENAS ŽMOGUS YRA SAVO DARBU KUDIKIS"

Išmintingai rink KALĖDINĘ DOVANĄ užprenumeruok savo draugams "DARBININKĄ", jei jis yra "DARBININKO" skaitytojas, tai pirk jam gerą knygą.

"DARBININKAS" EINA TRIS SYKIUS SAVAITĖJE

JO KAINA

Bostone ir jo apylinkėse taipgi i Lietuva \$5.50c. pusmečiui \$2.75c.

Kiturgi "DARBININKO" Kaina metams \$4.50c. pusei metų \$2.75c.

Apart laikraščio kuris lankys kiekvieną skaitytoją tris sykius savaitėje jisai gaus dovanų \$1.50c. vertės knygų, kurias galės pasirinkti iš "Darbininko" skelbiamo katalogo.

DARBININKAS

366 Broadway

So. Boston, Mass.

